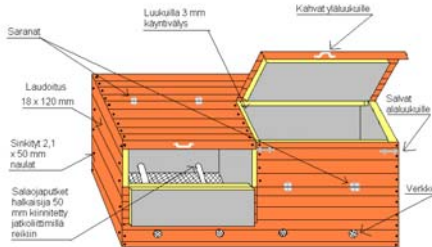

RAKENNA EKOTEHOKAS KOMPOSTORI!

Ohjeiden mukainen malli soveltuu noin nelihenkisen perheen ympärivuotiseen talous- ja puutarhajätteiden kompostointiin. Voit muuttaa kompostorin mittoja pienemmiksi tai suuremmiksi tarpeidesi mukaan.

Kompostori on kaksiosainen, eli toisen osan täytyttyä voit alkaa täyttämään toista osaa ja jättää täyttyneen osan kompostoitumaan mullaksi. Kun kummatkin osat ovat täynnä, voit tyhjentää kauemmin kompostoituneen massan ja käyttää sen puutarhassasi. Voit tehdä myös kaksi erillistä kompostoria, jolloin kompostoreiden paikkoja on helppo muuttaa.

Kompostori on hyvä sijoittaa varjoisaan paikkaan tai katokseen, jonne on helppo kulkea myös talvella. älä sijoita kompostoria suoraan räystäään alle. Kompostorin tyhjentämiseen on hyvä olla tarpeeksi tilaa. Yleissääntö on, että kompostorista ei saa olla haittaa naapurille. Yleensä kompostori on sijoitettava vähintään 5 metrin etäisyydelle naapurin rajasta. Kompostorin sijoittamisessa saattaa olla myös muita kuntakohtaisia määräyksiä. Otathan selvää oman kuntasi määräyksistä.

Ohjeiden mukainen kompostori on rakennettu uusista materiaaleista. Sinun kannattaa kuitenkin hyödyntää kaikki mahdolliset kierrätysmateriaalit, esimerkiksi vanerin voi korvata käytöstä poistetulla muovimatolla, ulkovuorauksen monenlaisella, omaa mieltymystä vastaavalla puumateriaalilla jne.

1. Tarvittavat materiaalit:

- Ulkovuorilautaa (18 x 120 mm) 90 metriä
- Vesivaneria (6,5 mm) 100 cm x 105 cm, 10 kpl
- Soiroa (30 x 50 mm) 60 metriä
- Styroxia (50 mm) 100 x 120 cm, 9 kpl
- Kyllästettyä lautta (20 x 100 mm) 7 metriä
- Salaojaputkea (Ø 50 mm) 2 kpl 4 metriä
- Salaojaputken jatkoliittimiä 4 kpl
- Silikonimassaa (väritön) 1 tuubi
- Pohjaverkkoa (silmäkkö Ø 3 mm) 600 x 2000 mm, 2 rullaa
- Ohutta rautalankaa verkon sauman sitomiseen
- 3 litraa maalia tai kyllästysainetta pintakäsittelyyn
- Puuruuveja (kehys) (5 x 70 mm) sink., 110 kpl
- Puuruuveja tai nauvoja (vanerien kiinnitys) (4 x 45 mm) sinkitty, 400 kpl
- Nauvoja (vuorauslaudat) (2,1 x 50 mm) 650 kpl
- Salpoja 4 kpl
- Kahvoja 2 kpl
- Saranoita 8 kpl
- Hakasia verkon kiinnittämiseen 200 kpl

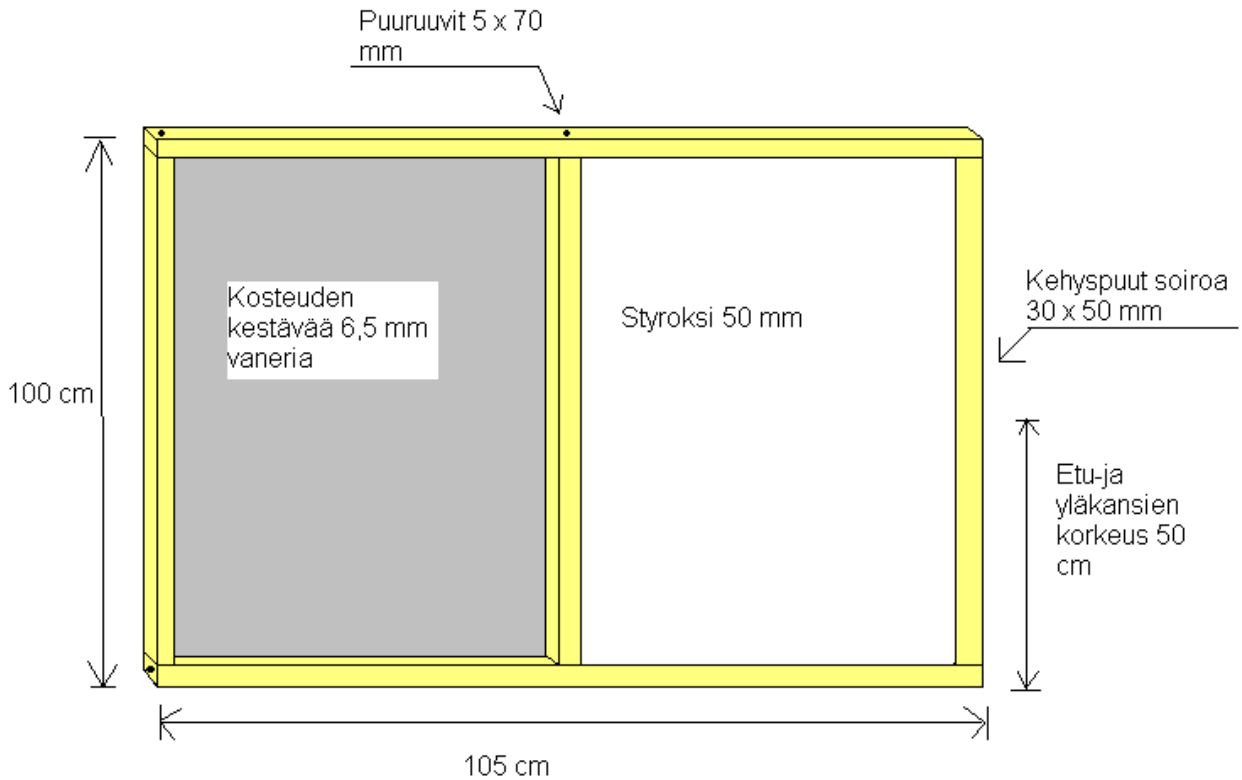
- Puuruuveja saranoiden ja salpojen kiinnittämiseen (4 x 35 mm) sinkitty, 35 kpl

2. Seinäelementtien kokoaminen

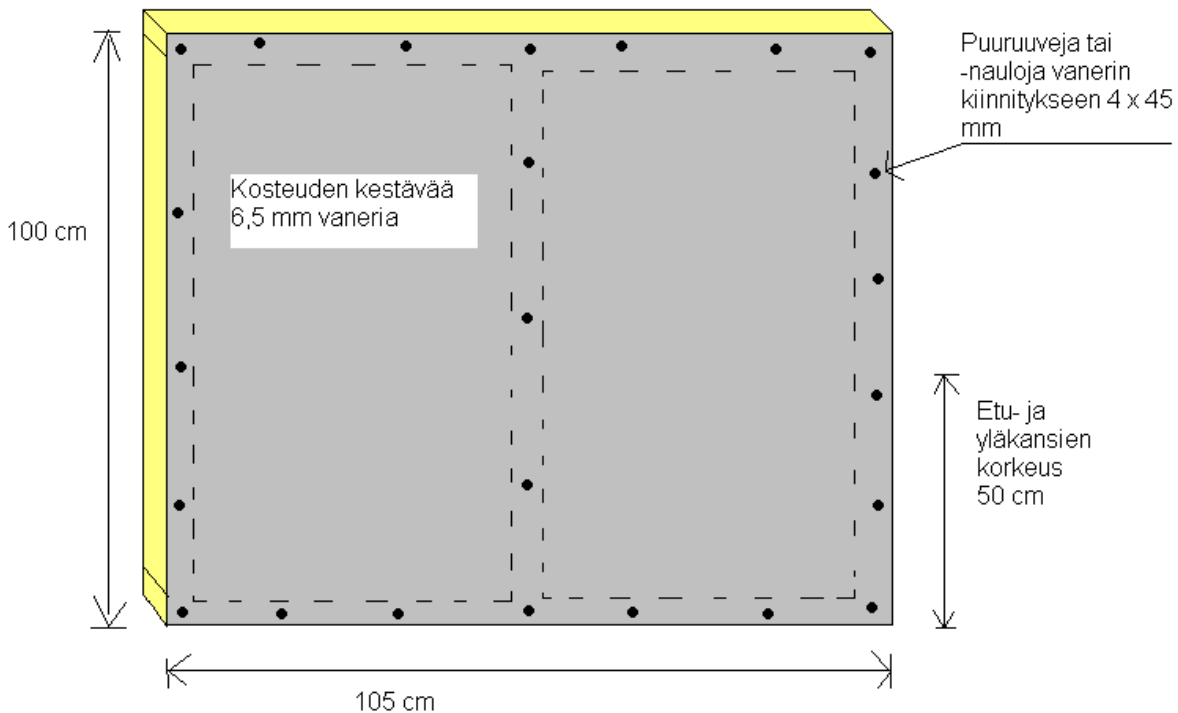
Kompostori kootaan elementeistä (kuvat 1 ja 2). Seinäelementit (5 kpl, 100 x 105 cm, kuvissa numerot 1., 2. ja 3.) sekä kansielementit (8 kpl, 50 cm x 105 cm, numerot 4., 5., 6. ja 7.) ovat keskenään samankokoisia, jolloin elementtien mittoja on helppo muuttaa. Kaikki muut seinäelementit paitsi aukeavat etu- ja yläkannet (kuva 5.) voidaan valmistaa etukäteen sarjatyönä. Aukeavat etu- ja yläkannet valmistetaan vasta kompostorin kokoamisen jälkeen, jotta kansille saadaan tarkat mitat (kuva 3.).

HUOM! Jokaisen elementin sisälle, kumpaankin kehyspuun jakamaan puoliskoon, leikataan sopivan kokoiset styrokso-palat lämpöeristystä varten.

- Päätyseinät, osa 1.
  - Vanerit sahataan oikean kokoisiksi (2 kpl 100 x 105 cm), minkä jälkeen valmistetaan vaneriin kiinnitettävä kehikko. Vanerin keskelläkin kulkee yksi kehikon rima rakenteen tukevoittamiseksi. Kehikko kiinnitetään ruuveilla. Tämän jälkeen kehikko kiinnitetään ruuveilla (4 x 45 mm) vaneriin, ja kehikon sisälle asetetaan oikean kokoisiksi sahatut styroksin palat. Styroksin päälle kiinnitetään 105 cm pituiset ulkovuorilaudat.
- Väliseinä, osa 2.
  - Kompostorin jakava väliseinä (1 kpl, 100 x 105 cm, osa 2.) valmistetaan muutoin samalla tavalla kuin päätyelementit (osa 1.), mutta väliseinän kummallekin puolelle kiinnitetään vesivaneri (100 x 105 cm).
- Takaseinät, osa 3.
  - Takaseinät (2 kpl, 100 x 105 cm, osa 3.) valmistetaan kuten päätyseinätkin (osa 1.), mutta vuorilaudoitusta ja styrokseja ei vielä lisätä. Lisäksi kumpaankin elementtiin tehdään 2 kpl Ø 7 cm kokoiset ilma-aukot Ø 5 cm salaojaputkelle.
- Kiinteät etuseinät, osa 4.
  - Etuseinien korkeus on puolet isompien elementtien korkeudesta. Tässä tapauksessa valmistetaan siis 2 kpl 50 cm x 105 cm kokoisia etuseiniä. Voit ottaa huomioon käytettävän laudan leveyden ja muuntaa mittoja siten, että laudaa ei tarvitse halkaista.
  - Elementit valmistetaan mittojen mukaan kuten isommatkin elementit, mutta styrokseja ja vuorilaudoitusta ei vielä lisätä. Lisäksi kumpaankin etuseinään tulee 2 kpl Ø 7 cm kokoisia ilma-aukkoja Ø 5 cm salaojaputkelle.
- Kiinteät yläkannet, osa 5.
  - Kiinteät yläkannet (2 kpl 50 x 105 cm) valmistetaan kuten etuseinätkin (osa 4.), mutta yläkansiin ei tule ilma-aukkoja. Älä myöskään aseta kehikkoon styrokseja tai vuorilaudoitusta vielä tässä vaiheessa.

Kuva 1. Lämpöeristetyin kompostorin seinäelementti. Elementin toinen puoli on kosteudenkestävää vesi- tai karjasuojavaneria. Toinen puoli päällystetään ulkuvuorilaudalla. Kaksiosaisen kompostorin väliseinän (osa 2.) kumpikin puoli päällystetään vanerilla. Kahteen takaseinämoduuliin porataan lisäksi kaksi Ø 7 cm reikää kumpaankin. Näitä moduuleja rakennetaan yhteensä 5 kpl. Lisäksi rakennetaan 4 kpl kiinteitä ylä- ja etukansia, joiden mitat ovat 50 cm x 100 cm. Kahteen etukanteen porataan kaksi Ø 7 cm reikää. Aukeavat etu- ja yläkannet (4 kpl, kuva 5.) rakennetaan kompostorin kokoamisen jälkeen, jotta kansille saadaan tarkat mitat.

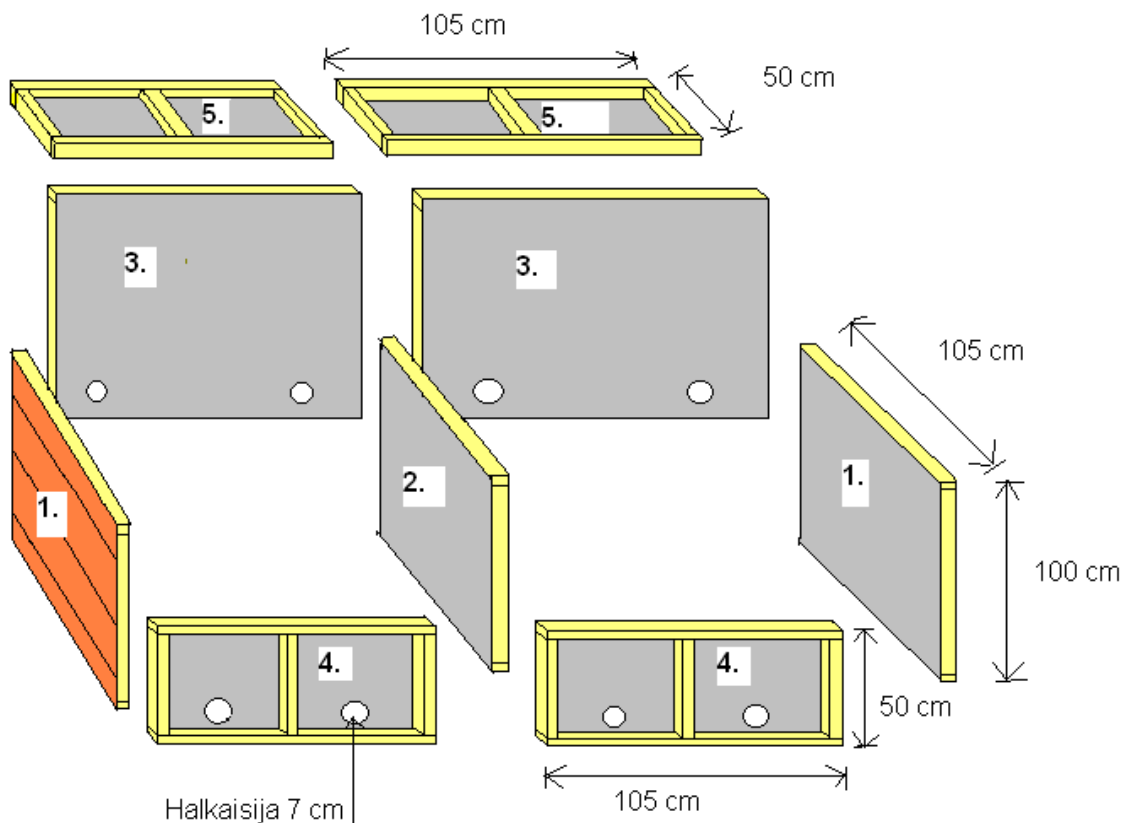

Kuva 2 Kompostorin seinäelementti (kts kuva 1) toiselta puolelta. Kompostorin ja vanerin välissä on styrokieristys. Seinämoduulin vaneripuoli tulee kompostorin sisäpuolelle.

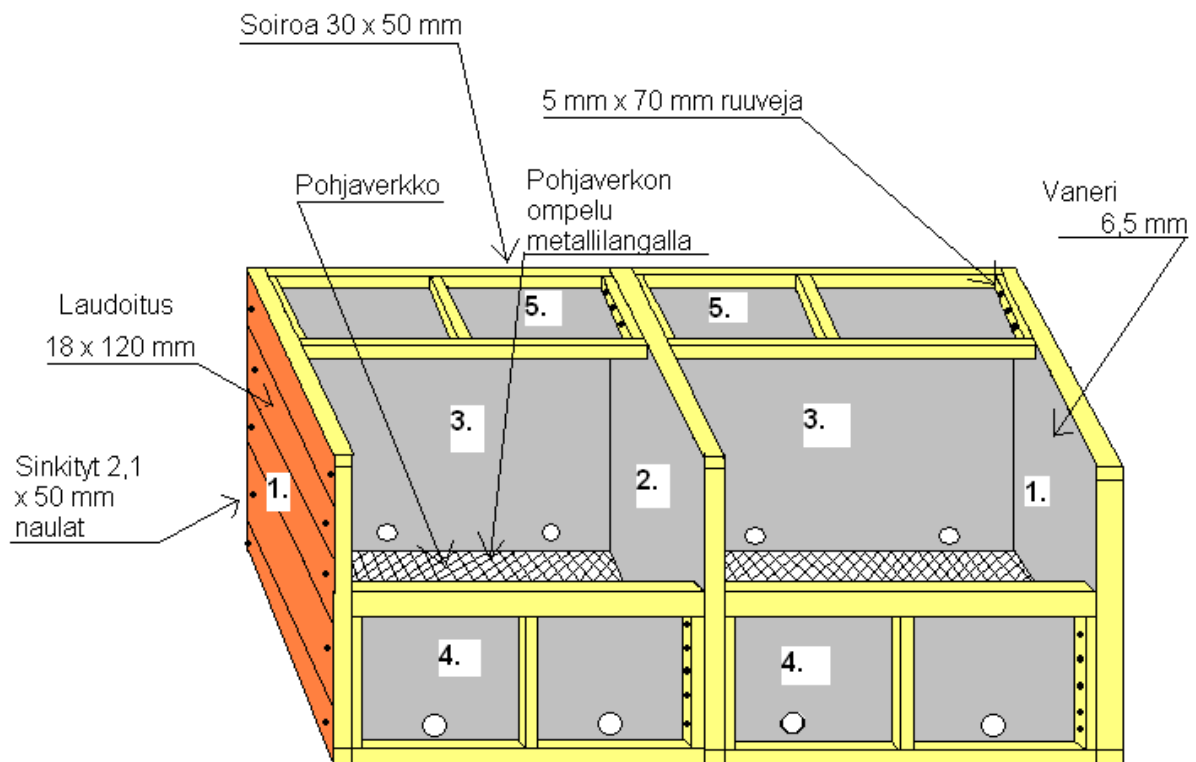
3. Rungon kokoaminen

Kompostori kootaan seinäelementeistä kiinnittämällä taka- ja väliseinät sekä kiinteät ylä- ja etukannet toisiinsa ruuveilla. HUOM! Takaseinään sekä ylä- ja etukansiin (numerot 3., 4. ja 5.) ei vielä tule styrokseja, jotta osien kiinnittäminen toisiinsa onnistuu.

- Rungon kokoaminen aloitetaan kiinnittämällä pääty- väliseinä ja takaseinät toisiinsa ruuveilla (osat 1., 2. ja 3.).
- Tämän jälkeen kiinnitetään pääty-, taka- ja väliseinän kehyksiin kiinteät yläkannet (osa 5.) ja etuseinät (osa 4.) 5 x 70 mm ruuveilla.
- Takaseiniin, yläkansiin ja etuseiniin asetetaan oikean kokoiseksi leikatut styroksin palat. HUOM! Muistathan tehdä Ø 7 cm reiät myös styrokseen.
- Laita pala verkkoa etu- ja takaseinien reikien (8 kpl) päälle ennen vuorilaudoituksen asentamista.
- Vuoraa koko takaseinä (osa 3.), kiinteä yläkansi (osa 5.) sekä etuseinä (osa 4.) vuorilaudalla. Muistathan tehdä 8 kpl Ø 7 cm reikiä taka- ja etuseinän vuorilautaan oikeaan kohtaan. Tee reikä keskelle lautaa.

Kuva 3. Valmiiksi rakennettujen seinäelementtien kokoaminen kompostorin rungoksi. Samalla numerolla merkityt osat ovat keskenään identtisiä. Osat 1, 2 ja 3 ovat keskenään samankokoisia, samoin osat 4 ja 5. Osat nro 1 ovat vaneria sisä- ja laudoitusta ulkopuolelta. Osa 2 on päällystetty vanerilla molemmilta puolilta. Osia nro 3, 4 ja 5 ei ole vielä päällystetty laudoituksella eikä osien sisään ole asennettu styrokseja, jotta osien kiinnitys toisiinsa onnistuu. Laudat, styroksit sekä verkot reikien päälle kiinnitetään, kun seinät on kiinnitetty ensin toisiinsa. Aukeavien ylä- ja etuluukkujen tarkat mitat saadaan, kun kompostori on koottu muuten valmiiksi. Muista jättää 3 mm käyntivälis luukuille.

Kuva 4. Kompostorin runko koottuna. Seinäosat kiinnitetään toisiinsa ruuveilla. Tämän jälkeen osiin nro 4 ja 5 sahataan sopivan kokoiset styroksit ja asetetaan kehikkoon. Huom. muista sahata reiät myös styrokseen. Sitten kiinnitetään verkonpalat reikien kohdalle styroksin päälle. Tämän jälkeen kiinnitetään ulkovuorilaudat osiin 3, 4 ja 5. Pohjaverkon palat laitetaan jonkin verran päällekkäin ja ommellaan kiinni metallilangalla, jotta hiiret ym. eivät pääse kompostin sisälle.

4. Ilmareiät

- Kiinnitä salaojaputkien jatkokappaleet silikonilla ilmareikiin. Näin jatkokappaleisiin kiinnitettävät salaojaputket voidaan irrottaa esimerkiksi kompostorin tyhjennyksen helpottamiseksi.

5. Saumat

- Vedä silikonilla kompostorin sisäsaumoihin, jotta kosteus ei pääse elementtien sisälle.

6. Pohjaverkko

- Käännä kompostori kyljelleen ja aseta pohjaan verkko. Verkko kiinnitetään hakasilalla.
- Samalla pohjaan ruuvataan kyllästettyjä lautoja, joiden varassa kompostori makaa. HUOM! Kaiva kompostorin alle urat laudoille, jotta verkko koskettaa maata. Näin madot pääsevät kompostiin, eikä verkkoon kohdistu niin suurta räsitystä, että se rikkoutuisi. Jos verkko on niin kapeaa, että se ei yllä kompostorin päästä päähän, sauma täytyy ommella umpeen metallilangalla.

7. Aukeava yläkansi ja etuluukku

- Aukeavia yläkansiä valmistetaan 2 kpl (kuva 5.)
- Etuluukkuja valmistetaan 2 kpl (kuva 5.)
- Jotta luukuista tulisi varmasti oikean kokoiset, ne valmistetaan viimeisenä. Mittaa sivu- ja päällyluukkujen todellinen koko. HUOM! Luukuissa oltava 3 mm käyntilyykset per sauma.

- Luukut valmistetaan muiden elementtien tapaan siten, että sahataan oikean kokoi-
set vanerit, valmistetaan kehikko, kiinnitetään styroksit ja ulkovuorilaudat. Aukeaviin
luukkuihin ei tule ilmareikiä.

8. Luukkujen saranointi

- Kiinnitä ylä- ja etuluukut kiinteisiin osiin saranoilla. Laita jokaiseen luukkuun 2 sara-
naa.

9. Aukeavien yläluukkujen viimeistely

- Laita aukeavien yläluukkujen (2 kpl) eteen laudat ja lautoihin kiinni kahvat (2kpl)
- Tee kiinteän yläkannen (osaan 5, aukaisuvasteita ei piirretty kuvaan) päälle au-
kaisuvasteet (2 kpl), jotka estävät yläluukun romahtamisen kokonaan auki.

10. Etuluukkujen viimeistely

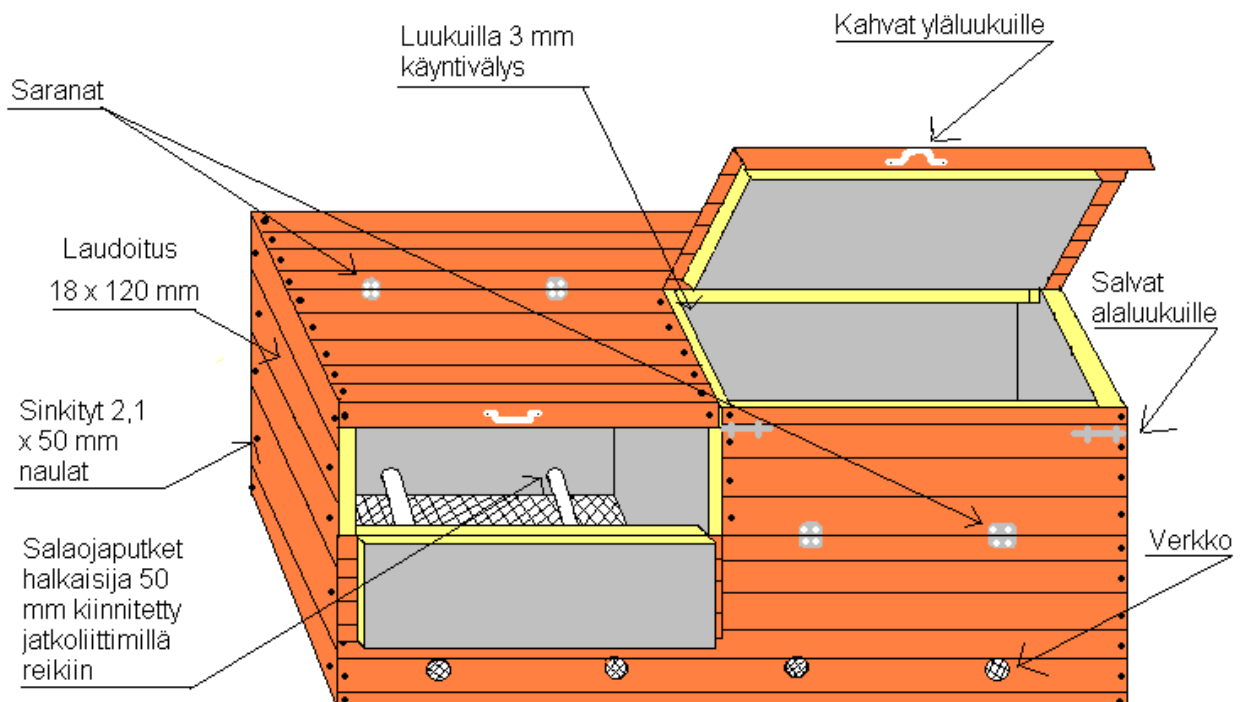
- Laita etuluukkuihin (2 kpl) salvat, kaksi salpaa kumpaankin luukkuun.

11. Salaojaputket

- Katkaise salaojaputket sopivan pituisiksi ja kiinnitä neljä putkenpätkää kompostorin
ilmareikiin. Kompostointimassaa ilmastavat putket voivat olla pitkiä ja rullalla kom-
postorin pohjassa tai suorina.
- Putket voidaan irrottaa kompostorin tyhjennyksen ajaksi.

12. Kompostorin maalaus

- Voit maalata kompostorin tai käsitellä sen puunsuoja-aineella. Kompostorin voi jät-
tää myös maalaamatta. Videolla rakennetussa kompostorissa käytettiin peittävää
puunsuoja-ainetta-
- Kompostorin voi suojata vedeltä myös esim. muovipeitteellä.

Kuva 5. Valmis kompostori. Kummassakin osassa on sekä ylä- että etuluukku. Etuluukku helpottaa kompostorin tyhjentämistä. Salaojaputket kierrättävät ilmaa kompostimassassa.

13. Kompostointi voi alkaa!

Kompostointi on helppoa, mukavaa ja palkitsevaa! Aseta kompostorin pohjalle kerros risuja tai kuohkeaa haravointijätettä ilmastumisen varmistamiseksi ennen kuin alat täyttää sitä varsinaisella biojätteellä. Kompostointi vaatii onnistuakseen vain riittävästi happea, kosteutta ja ravinteita. Kompostointiaiheisia oppaita on saatavilla useita, suosittelimme erityisesti BIOHALO-hankkeen kompostointiopasta. Lisätietoa kompostoinnista ja muusta aiheeseen liittyvästä saat osoitteesta www.biohalo.net.

